

Preek ds. T.J. Keegstra – H.C. Zondag 40

Ps. 5: 1, 3, 4, 5

Ps. 5: 9, 10

Gez. 15: 1, 2

Gez. 21:2, 3

Ps. 133: 1, 2, 3

Lezen: Ef. 2:11-22

Tekst: H.C. Zondag 40

Gemeente van de Hem Jezus Christus,

Het 6e gebod is favoriet vandaag. Velen gebruiken het als motto in hun strijd tegen de verkeersonveiligheid. Of ook bij antimilitaristische protestdemonstraties.

Op zich doet dat sympathiek aan. Wat wordt er nog onverantwoord gereden. En die oorlogen zijn verschrikkelijk. Hele volken en stammen worden soms uitgeroeid.

Natuurlijk heeft dit gebod ook daarmee te maken. Maar de fout is dat het zo gemaakt wordt tot een gewild gebod. Veel meer favoriet dan de andere. Terwijl de kern vergeten wordt.

En daarom gaat het toch. Niet om wat wij van dit gebod maken, maar om wat God er mee bedoelt. Men demonstreert tegen excessen die voor jou gevaarlijk zijn. Maar abortusklinieken? Waarom niet? Actieve euthanasie? Als iemand die wil dan kun je toch niet 'nee' zeggen?

De 'mottomens' is een mens van willekeur. Maar de HERE is een eenvoudig God. Hij snijdt niet wat excessen af. Hij wil héél ons leven herstellen naar de stijl van het begin. De verhoudingen moeten weer normaal worden! Paradijsverhoudingen! Daarvoor gaf Hij ook zijn Zoon om ons te verzoenen door het kruis waaraan Hij de vijandschap gedood heeft. Op die basis zegt Hij: "Gij zult niet doodslaan."

God zoekt paradijsherstel. Hij wil de paradijsvrede terug!

Ik vat de boodschap zo samen: Vader vraagt bescherming van het leven.

Dat spreekt ons van:

1. Paradijsleven
2. Paradijsherstel
3. Paradijsvrede

1. "Gij zult niet doodslaan." Dat is dus niet een algemeen gebod. Zo dat we van onszelf weg naar de wereld kunnen kijken: Verschrikkelijk zoals men daar met het leven omspringt! De HERE kijkt ons hier aan - u en mij en jullie, jongens en meisjes - en zegt: Jij mijn kind mag niet doodslaan. Ook bij ons ligt de zonde voor de deur!

Dat is niet vlelend voor ons. Maar zo staat het in Rom. 3. Daar zegt Paulus van Joden en Grieken - of wilt u: van christenen en heidenen - dat ze allen onder de zonde zijn gelijk geschreven staat: Niemand is rechtvaardig, ook niet één. Allen zijn zij afgeweken, tezamen onnut geworden. Snel zijn hun voeten om bloed te vergieten. Verwoesting en ellende zijn op hun wegen. En de weg van de vrede kennen zij niet. Door de zonde zijn we haters van God en van elkaar. En dan zegt 1 Joh. 3: "Een ieder die zijn broeder haat is een mensenmoorder." Wat dat betreft zijn we compagnons van de duivel geworden. De Here Jezus noemt hem in Joh. 8:44 de "mensenmoorder van het begin." In duivelse haat heeft hij ons leven zo verwoest dat de zonde tot alle mensen is doorgedaan en door die zonde de dood. Hij is een levensverwoester.

En daarin zijn wij zijn compagnons. Van onszelf zijn we er op uit het leven van onze medemensen de grond in te boren. Voor we er aan denken schiet uit ons hart de haat omhoog en zijn we mensenmoorders.

Wat was het mooi in het paradijs! God schiep de mens als een levend wezen. Dat is niet alleen een kwestie van ademhaling, spijsvertering en bloedsomloop. Die dingen horen er bij. Maar 'leven' is meer. Leven is vooral dat je contact hebt met de dingen om je heen.

We werden niet als individualisten geschapen. We werden met de mensen, de dieren, de planten, de bloemen en bomen in gemeenschap gezet.

Leven is: staan in die gemeenschap. Haar beoefenen met je vrouw, je man, je kinderen, je vrienden, je burens, met alles en iedereen. En 'dood' is dat die verhoudingen verbroken zijn.

Denk maar even aan het moment dat iemand je door de dood ontnomen wordt. Wat is dan dat erge? Dat hij zo anders is geworden? Dat ook. Maar vooral dit dat hij niet meer bij ons is. Hij kan niet meer omgaan met ons: niet meer praten, niet meer troosten, ook niet meer door ons geholpen worden. Er is een leegte gekomen. Er is geen contact, geen gemeenschap meer. We missen hem. Of ook zeggen we, als ergens de verhoudingen stuk zijn: Het is daar geen leven meer.

Zo spreekt de Bijbel over leven en dood. Ik denk aan Adam en Mannin. Wat waren ze voor de val gelukkig! Ze leefden. Geen wonder, ze waren verbonden met God die de bron is van het leven. Dat deed Adam zingen: "Dit is nu eindelijk been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees. Men zal ze Mannin heten." Het deed hen ook samen voor de HERE zingen. En samen genieten van de dieren, de planten, de bloemen, de bomen. Van al wat God geschapen had.

Maar toen de zonde kwam, waren ze bang voor Hem. Ze gingen elkaar verwijten maken. En de schepping werd een bedreiging. Dat was de dood. Daarmee kwamen ze niet pas in aanraking toen ze de dode Abel vonden. Hij was er meteen toen ze gezondigd hadden. Alle relaties waren stuk. Die met God, die met elkaar, met de dieren en met heel de aarde. Ze hebben meteen ervaren dat het loon van de zonde de dood is.

"Gij zult niet doodslaan:" Dat is niet alleen: U mag niemand de adem ontnemen. Het is vooral: u mag hem niet zijn plaats ontnemen.

God geeft aan ieder zijn eigen plaats. Die moeten wij eerbiedigen. We mogen hem daarvan niet wegdringen. We mogen hem ook die plaats niet onmogelijk maken. We moeten gemeenschap met hem oefenen. 'Al wat gij wilt dat de mensen u zullen doen doet gij hen ook aldus.' 'Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf'

Hier wordt gevraagd dat we de mensen met wie God ons in aanraking brengt, zo liefhebben als God ons eerst heeft liefgehad. Zijn liefde voor ons moet zich weerspiegelen in onze liefde voor de naaste. Wie dat ook zijn mag! Die fijne man, ook die brompot. Die lieve vrouw, ook die zeur. Dat meegaande kind, ook dat ongezeglijke. Die hulpvaardige collega, ook die 'Streber. We moeten daarin navolgers zijn van God. Wandelen in de liefde waarmee Hij ons heeft liefgehad. En die is toch niet mis geweest! Dit is de liefde dat Christus voor ons gestorven is toen wij nog zondaars waren. We zijn verzoend terwijl we vijanden waren.

Als je dat gelooft dan heb je geen tijd meer om naar anderen te kijken. Je hebt aan jezelf genoeg. Wat valt er ook bij jezelf nog veel te reformeren! Ons 'haten' is nog lang niet overwonnen. Weinig hoeft er te gebeuren of de haat gloeit in onze ogen. Een kleinigheid en onze hand schiet uit. Hoe vaak misgunnen ook wij een ander zijn positie niet.

Dat zit er van jongs af aan al in. Als je broertje of je zusje net iets meer krijgt dan jij, is dat niet best. Is dat niet zo, jongens? Meisjes? Wat kun je dan jaloers zijn. En als vader en moeder het niet zien, dan geef je gauw een por of een schop.

Zo zijn we. We rekenen steeds naar ons toe: Ik, ik. Daarom is dit gebod zo actueel. Onze wereld begint steeds meer op die van de eindtijd te lijken, waarvan de vorige week gelezen hebben in 2 Tim.3. De mensen zullen zijn, 'zelfzuchtig, geldgierig, pochers, vermetel, ondankbaar, onheilig, liefdeloos, met meer liefde voor genot dan voor God.' Het draait allemaal om henzelf: Ik, ik.

Dat verbiedt de HERE hier. Door die zelfzucht haalt Hij een dikke streep. "Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf." Nee, dat is niet dat we ons voor de ander moeten uitkleden. Als je zelf maar één kostuum hebt, hoeft je dat niet weg te geven aan wie er geen heeft. Wel, als je er één over hebt, zegt de Here Jezus. Geen mens hoeft zonder kostuum de straat op. We mogen onze eigen omstandigheden in rekening brengen. We moeten de naaste liefhebben als onszelf.

Maar niet minder dan onszelf. Zo op de manier van: Je stopt iemand iets toe, maar je zorgt er voor dat je zelf goed aan je trekken komt. Dat is de grote ellende van vandaag. Men heeft medelijden met de minimumloners. Die mensen mogen we ook inderdaad niet

vergeten. Zeker niet in de kerk! De armen zijn ons op de handen gelegd. Maar de moeite is dat bij velen de hulp aan anderen niet mag gaan ten koste van jezelf. Je levert er niet voor in. Wel voor korter werken. Maar niet voor hen. Want je moet het zelf 'goed' houden.

Maar wat is dan 'goed'? Als het daarover gaat, blijkt de maat nooit vol. Het 'Ik' wil altijd meer. Het systeem van de sociale voorzieningen heeft dat er niet beter op gemaakt. Niet de liefde maar dat 'ik' werd gestimuleerd. Ieder moet het 'goed' hebben.

De gevolgen zijn er naar. De misdadigheid neemt toe. Voor een paar honderdjes steek je de ander overhoop. Ter wille van jouw levensvreugde laat je je kindje aborteren. Die gehandicapte of dat aftakelende oudje moet maar een spuitje hebben. Dokters willen daar best aan meewerken. En de overheid maakt een wet daarvoor. En jij gaat demonstreren. Tegen wat voor jouw hachje gevaarlijk is. Met als motto: Gij zult niet doodslaan. Maar het is voor jezelf. De ander? Het hart zit voor hem op slot.

Dan zegt de HERE: Open dat hart! Daarbij is je houding zelfs belangrijk. Misschien is de gedachte aan moord nooit bij u opgekomen. Men vindt u zo'n man of vrouw. Maar als u uw hart voor de ander gesloten houdt, zondigt u tegen dit gebod.

Daarom is een preek over dit gebod telkens weer nodig. Het komt ook onder ons voor dat een man en een vrouw zich voor elkaar hebben afgesloten. Of dat ouders en kinderen mijlen ver uit elkaar leven. Wat is er een vervreemding van elkaar. Wat een gemis aan openheid. Een elkaar links laten liggen. Een elkaar gebruiken en misbruiken tot in de meest intieme relaties toe. Dan hebben we er moeite mee de één te feliciteren want we misgunnen hem zijn geluk. En een ander kunnen we niet condoleren want we gunnen hem zijn ongeluk. Wat kunnen ook wij nog rondlopen met haatgevoelens: Ik laat me niet kisten! Ik zal je betaald zetten! Sla je mij, ik sla je weer.

Daar vloeit geen bloed uit. Maar we zondigen wel! En de duivel behaalt zijn successen: in ons gezin. In de familiekring. In de kerk, In de sociale omgang. Nota bene, bij door God verlost kinderen! Zelfs bij hen kan hij zich nog de mensenmoorder van het begin bewijzen!

Geen wonder dat Johannes - de apostel van de liefde! - in zijn eerste brief soms zo scherp is: "Wie niet liefheeft - en let er nu op wat hij zegt - niet: die doet zonde. Ook niet: die is op weg naar de dood. Maar: "die blijft in de dood!"

Hij is er in en blijft er in. Want: "Een ieder die zijn broeder haat is een mensenmoorder. En gij weet dat geen mensenmoorder eeuwig leven blijvend in zich heeft." En dan is 'haten' ook dit : "Wie nu in de wereld een bestaan heeft en zijn broeder gebrek ziet lijden, maar zijn binnenste - zijn hart - voor hem toesluit, hoe blijft de liefde van God in hem?"

De zonde tegen dit gebod is uiteindelijk dat je hart voor de ander op slot zit: Ik, ik. Daar wil de HERE ons vanaf helpen. Hij wil dat hart open hebben. Anders gezegd: Hij wil het paradijsleven weer zien. Zeg nu niet: Dat is te veel gevraagd. Dat kan ik niet. Want Hij weet wat Hij vraagt. Niet wat onmogelijk is. Maar wat Hij vraagt, geeft Hij!

2. Dat is het tweede: Dit gebod spreekt van paradijsherstel.

Ja, want dat is het wonder van Gods reddende genade. Hij spreekt van leven in een wereld die ten dode is opgeschreven! "Gij zult niet doodslaan." Dat is Gods roep om van de doodsweg terug te komen op zijn levensweg. Want die is er dank zij zijn liefde in de Here Jezus.

Dat heeft voor onze Heiland een bittere ervaring betekend. Zijn leven lang is Hij Vader en ons trouw gebleven. Toch werd hem zijn plaats in het leven ontzegd. Alle gemeenschappen werden afgesloten voor Hem. Uit alle verbanden werd Hij uitgestoten. Alle harten gingen op slot. Zelfs voor zijn broeders werd Hij vreemd. Hij moest aan het kruis helemaal alleen vechten voor gesloten deuren. Zelfs de hemelpoort was dicht!

Maar hoe Hij ook verlaten werd, zelfs in de eeuwige dood, geen moment sloot Hij zijn hart toe. Voor Vader niet. Voor ons niet. Trouw tot in de dood heeft Hij ons liefgehad tot het einde. Zo heeft Hij het leven naar dit gebod voor ons weer mogelijk gemaakt. Want door zijn kruis heeft Hij de nieuwe mens geschapen, de nieuwe mensheid, de gemeente van Jezus Christus, die gemeenschap der heiligen is. Gemeenschap met God in Christus en zo met elkaar.

Daardoor kunnen wij dat oude verlossingslied zingen: "Ik werd omkneld door banden van de dood." Maar Hij heeft "mij voor de dood behoed, mijn pad beschut, mijn tranen willen drogen." Dus wandel ik "in blijdschap voor uw ogen, zet in het land der levenden mijn voet."

Hoe? Wel, zegt Johannes, dit is zijn gebod dat wij geloven in de naam van zijn Zoon Jezus Christus en elkaar liefhebben. Door het geloof in de Here is er de liefde. Wie God liefheeft heeft de broeder lief. "Gij zult niet doodslaan." Dat is de oproep om te geloven in de Here Jezus. Dan hebt u lief. En uw gesloten hart gaat open. Zoals bij Adam voor Mannin na die vloek over satan, die voor hen evangelie was: "Eva, moeder van alle levenden."

Door het geloof is er de gemeenschap der heiligen. Niet als ons werk maar omdat Hij ons samenbindt door zijn verlossende bloed en zijn vernieuwende Geest.

En dan dringt vanuit de kerk zijn verlossende kracht ook naar de wereld door: In heel het brede leven van maatschappij en arbeid, van rangen en standen en rassen. Overall.

In de Here Jezus wordt het één lichaam en één Geest, zoals wij ook geroepen zijn in de éne hoop van onze roeping. Dat ga je zien in het gezinsleven, in de relaties van man en vrouw, van ouders en kinderen. In de onderlinge verhoudingen als broeders en zusters. Ook in de manier waarop je je burens en collega's tegemoet treedt. De geur van Christus doordringt je hele leven!

Helaas is dat in de praktijk vaak nog anders. Maar broeders en zusters, jongens en meisjes, u bent verlost om te leven. U wordt een nieuwe schepping, zegt de Schrift. En de wereld zit te kijken, of het zo is. Of hier werkelijk de liefde heerst en zelfverloochening en ontferming en barmhartigheid.

Zeg nu niet: Laat ze naar zichzelf kijken. Want het is onze roeping een geur van Christus te zijn. Licht der wereld en zout der aarde. Gij geheel anders!

Weest daarom tegenover elkaar vriendelijk, barmhartig, elkaar vergevend, zoals ook God in Christus u vergeven heeft. Dat kan omdat de Geest u gegeven is, die de Geest is van liefde, barmhartigheid en ontferming.

Wandelt door die Geest. Dan verdwijnen afgunst, haat, toom en wraakzucht. Liefde, geduld, vrede, lankmoedigheid, zachtmoedigheid en vriendelijkheid gaan de dienst uitmaken. En de wereld gaat zien wat een geweldig Verlosser de HERE is!

3. Dat is het derde: Dit gebod spreekt van paradijsvrede.

Want zo is het toch, broeders en zusters, jongens en meisjes. Als de Here Jezus je leven is geworden, dan wil je wandelen door zijn Geest. En je gaat zingen: "Goed en getrouw, weldadig is de HEER. Hoe zal ik al zijn gaven Hem vergelden?" Je gesloten hart opent zich voor God.

En dus voor je naaste! Dat gaat samen. Wie God liefheeft moet ook zijn broeder liefhebben, zegt Johannes. Want je leeft! En leven is: staan in het verbond met God en met elkaar.

Dat wordt hersteld. De paradijsvrede wordt hersteld. Want de Here Jezus is onze vrede, die de muren tussen de mensen omver heeft gehaald door het kruis waaraan Hij de vijandschap gedood heeft. En door zijn Geest vernieuwt Hij ons zo dat we voor elkaar weer worden wat God voor ons is: een zon en schild.

Heerlijk, wanneer je je in de zon kunt koesteren! Heerlijk, wanneer een kind van God zich door genade weer geeft in liefde! Dat je je bij hem veilig voelt en beschermd. Dat je je aan hem kwijt kunt en met je problemen je bij hem veilig weet.

Nee, dat is niet dat je alles goed moet vinden. En dat je alles maar accepteren moet. De Bijbel weet ook van een haten dat uit God geboren is. Zou ik niet haten wie U haten? Dat is het haten van de zonde. Maar dan wil je tegelijk in liefde vermanen.

Er is ook een liefde die niet uit de Vader is: die voor de wereld en wat in de wereld is: Het meedoen en meepraten met wie in zonde leven. Vandaag wordt dat veel als liefde aangeprezen. Het wordt dan zelfs met een hoofdletter geschreven. Je moet ieder gunnen om naar zijn aard en zijn aanleg te leven. Om zich uit te leven. Dat zou de boodschap van de Bijbel zijn!

Daarom moeten we hard aan het werk om door Schriftstudie te onderscheiden waarop het aankomt. Opdat we werkelijk liefhebben wat de HERE liefheeft. En haten wat Hij

haat. Dan zijn we tot een zegen voor elkaar en voor de wereld. En we kunnen vanuit de Schrift waarschuwen tegen dingen als abortus en euthanasie.

Nee, dat zal ons niet in dank worden afgenomen. De wereld zal u er om haten, zegt de Here Jezus. Want die wereld leeft in de duisternis van de vorst der duisternis. En hij is bezig om alle krachten te mobiliseren tegen het licht van de kerk. Dat licht moet weg uit de wereld.

Satan mobiliseert zijn legers voor de pax satanica: de satanische wereldvrede. Vaak baant hij zijn weg door bloed: het bloed van de getuigen van Jezus Christus. Dat bloed zal stromen tot de laatste getuigen op de straten liggen van de grote wereldstad.

Verwonder u niet, broeders en zusters, jongens en meisjes, als de wereld u haat. Verwonder u er over dat u weer mag wandelen in het licht. Dat is ook bewerkt door bloed. Niet van talloze slachtoffers maar van het éne offer waardoor God zelf uw zonden heeft verzoend. Daardoor komt de pax Christi: de vrede van God in de Here Jezus Christus.

Wees daarom kinderen van het licht. Houd vrede onder elkaar. In uw gezinnen als mannen en vrouwen, ouders en kinderen. In de kerk als broeders en zusters van hetzelfde huis.

Weest vredestichters in een wereld die het licht haat.

Dan bent u er bij als de pax Christi komt. Heel de aarde zal van de vrede bloeien. Zelfs rijker dan in het begin: Want God zal daar wonen bij ons. Het feest wordt volkomen: bruiloftsfeest!

Amen.